

Transities, Co-creatie en Meervoudige Waardecreatie

Prof. René Kemp, MSI, Universiteit Maastricht
 Florian Goldschmeding, Promovendus MSI, Universiteit Maastricht

09-02-2021 Thema DB - Waterschap Limburg

Het TransB project in drie zinnen

De moderne samenleving heeft zich ontwikkeld langs sectorale lijnen = *suboptimalisatie*

Het project test en onderzoekt **integrale opties** die een bijdrage leveren aan een circulaire, koolstofneutrale en klimaatbestendige stad = *meervoudige waardecreatie*

Dit gebeurt op basis van participatieve design methoden en institutionele analyses **met en voor praktijkmensen** op vier plaatsen (Amsterdam, Helmond, Kerkrade en Limburg) resulterend in tools voor meervoudige waardecreatie.

Full name of the project (TransB)
Beyond adaptation and mitigation to regeneration: Transforming behaviour by changing the recursive relationship between behaviour and transition-relevant systems

Projectleiders

Rene Kemp (UM) John Grin (UvA) Michaela Hordijk (UvA)

Onderzoek Publieke en private organisaties Ontwerp

TransB

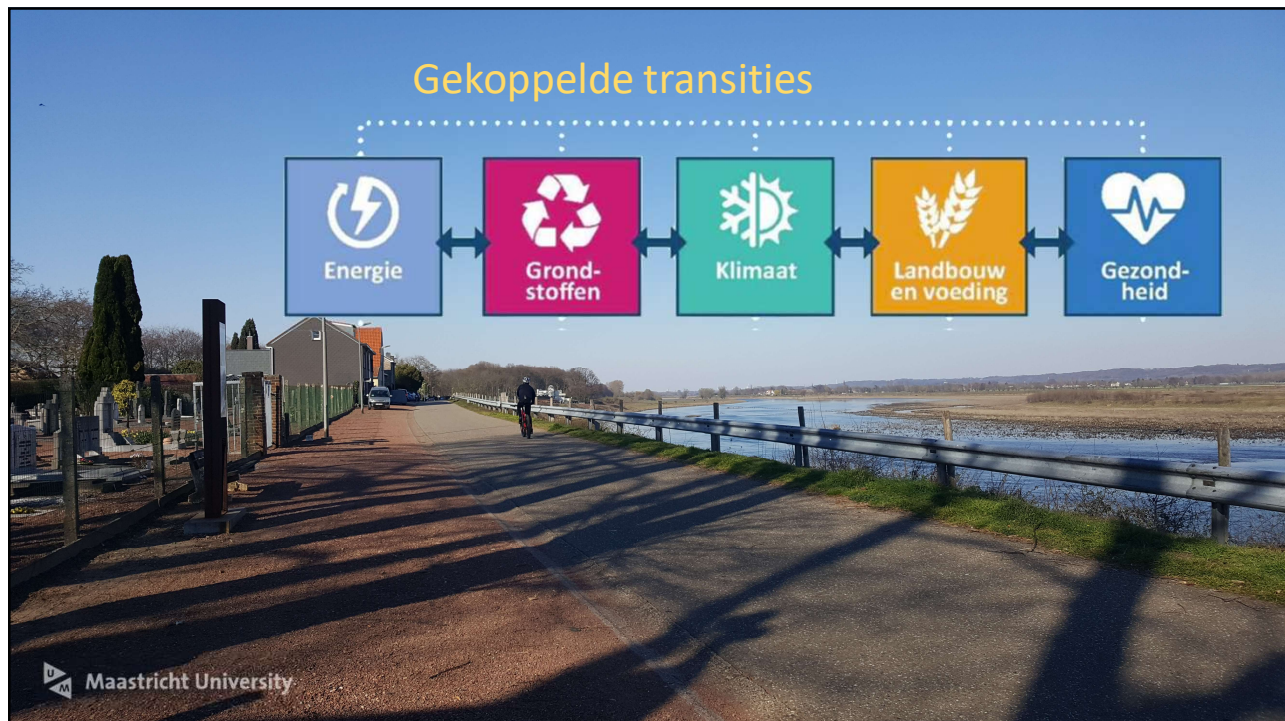

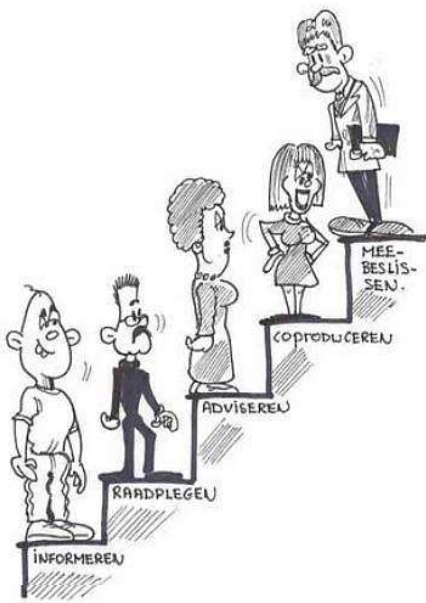
- **Integrale oplossingen** die bijdragen aan meerdere transitie's
- **Wateropgaven** worden bekeken in relatie tot andere opgaven (energie, circulair, burgerparticipatie, ...)
- Onderzoekobjecten:
 - Aannames
 - Partnerschappen
 - Meervoudige waardecreatie
 - Wat kan er binnen bestaande kaders en wat niet?
 - Design denken
- Projecten in
 - Amsterdam (Koppelkansen)
 - Helmond (Brainport Smart District)
 - Kerkrade (Superlocal)
 - Roermond (Systeemsprong) ☆

Maastricht University

Meervoudige waardecreatie (MWC) in de vier casussen (vergelijkende analyse) <i>Gestart vanuit de watersector met een doorontwikkeling naar de energietransitie, circulaire economie, klimaat adaptatie en een uitgesproken plaats voor burgerparticipatie en co-creatie.</i>				
Project	Kerkrade (SUPERLOCAL)	Amsterdam (Koppelkansen)	Helmond (BRAINPORT SMART DISTRICT)	Limburg (Systeemsprong)
Timing	Planning en realisatie	Ontwerp en conceptualisatie	Ontwerp en conceptualisatie	Initiatie
Ontwerp methode	Reflexief ontwerpproces Integrated Profit & Loss Sustainability Assessment	Actief koppelen van verschillende transitie bij het vervangen van kade muren	Ontwerp principe: iedere m2 moet minimaal twee functies vertegenwoordigen	Te bepalen op basis van ervaringen van andere casussen (testen toolbox)
Participatie	Omwonenden in ontwerp en bewoners in uitwerking	Bewoners 9 straatjes in co-design proces	Toekomstige bewoners in ontwerp en realisatie	Te bepalen op basis van ervaringen van andere casussen (testen toolbox)
Gedrag burgers	Aanpassing aan technieken en soorten water gebruik	Bewoners moeten maatregelen nemen (bestaande bouw)	Bewoners moeten maatregelen nemen (nieuwbouw)	Bewoners moeten maatregelen nemen (water-retentie en conservering) (bestaande bouw)
Gedrag professionals	Hoe om te gaan met onzekerheid? Hoe bewoners betrekken?	Hoe verschillende transitie verbinden? Hoe verschillende belangen meenemen?	Hoe ontwerpen met richtlijnen? Hoe bewoners aanzetten tot actie?	Hoe nemen we de belangen van relevante stakeholders mee in de oplossingen voor watervraagstukken?

A cartoon showing five people standing on a staircase that ascends from left to right. Each person is on a different step, and each step is labeled with a Dutch verb: 'INFORMEREN' (bottom), 'RAADPLEGEN' (second), 'ADVISEREN' (third), 'COPRODUCEREN' (fourth), and 'MEE-BESLISSEN' (top). The people are drawn in a simple, expressive style.

Je kunt de burger meekrijgen of tegenkrijgen

Draagvlak nodig?

Wij co-creëren er een beetje!

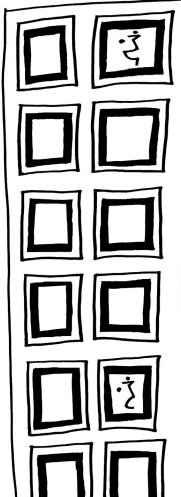

A cartoon showing two people, one at each end, carrying a very long, thin plank horizontally. They are walking towards the right.

Maastricht University

Wetenschap en praktijk

- **Wetenschap** leert van praktijk en omgekeerd
- Nieuwe partnerships dragen bij aan innovatieve praktijken en delen van kennis
- **Actie-onderzoek** als tool voor ontwikkeling van capaciteit (praktijk) en kennis (wetenschap)

A cartoon showing a vertical grid of ten square windows. The top window and the second window from the bottom show a person's face. The other eight windows are empty.

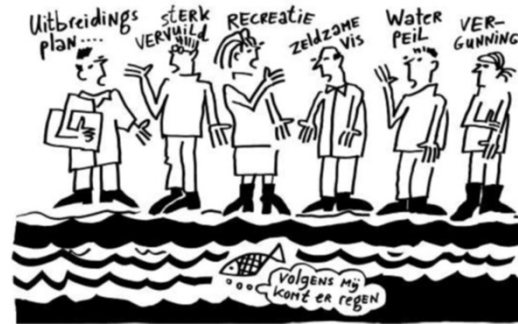
Vanuit mijn frame heb ik een prima perspectief!

Vanuit mijn frame zie ik dat niet zo...

Maastricht University

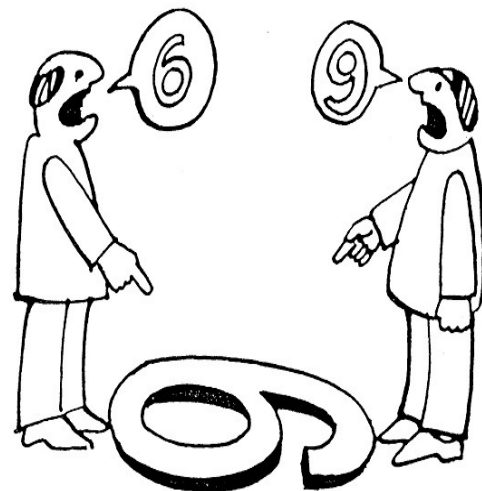
Co-creatie

- Gezamenlijk leertraject
 - Zo veel mogelijk waarde voor betrokken partijen
 - Samen ontwikkelen van
 - Kennis
 - Capaciteit
 - Ambities
 - Doelen
- Kost tijd
 - Omdenken
 - Anderen begrijpen
 - Maatwerk
- Gedeeld eigenaarschap van proces

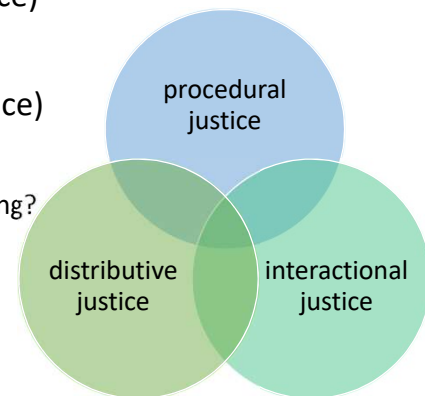
Framing

- Frame bepaalt
 - Grenzen van de probleemstelling
 - Kader voor oplossingen
- Verschillende uitgangspunten
 - Aannamen
 - Vooroordelen
- Subjectief
- Veranderlijk
- Reflectie gaat vaak aan de eigen positie, aannamen en vooroordelen voorbij

Eerlijk en Rechtvaardig

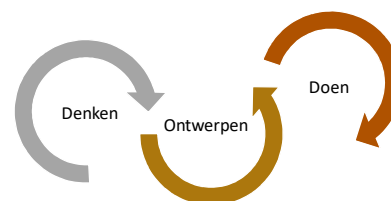
- Distributionele rechtvaardigheid (distributive justice)
 - Worden de kosten en baten eerlijk verdeeld over de deelnemers?
- Interactionele rechtvaardigheid (interactional justice)
 - Wordt iedereen met respect behandeld?
 - Worden de belangen van marginale groepen gezien, expliciet benoemd en meegenomen in de besluitvorming?
- Procedurele rechtvaardigheid (procedural justice)
 - Wordt iedereen gehoord en serieus genomen in het proces?
 - Zijn ze voldoende betrokken bij de besluitvorming: beslissen zij mee?

RIO – Reflexief Interactief Ontwerp

- Projectopzet is vaak lineair
- Tijdens het project
 - Komen nieuwe inzichten naar boven
 - Leert men van elkaar
- **RIO – gestructureerde aanpak**
 - Reflexief
 - Aannamen/root causes
 - Recursief
 - Gekoppelde cycli met terugkoppelingen
 - Design methode
 - Creatief
 - Doelgericht

 Initiëren Plannen Uitvoeren Evalueren

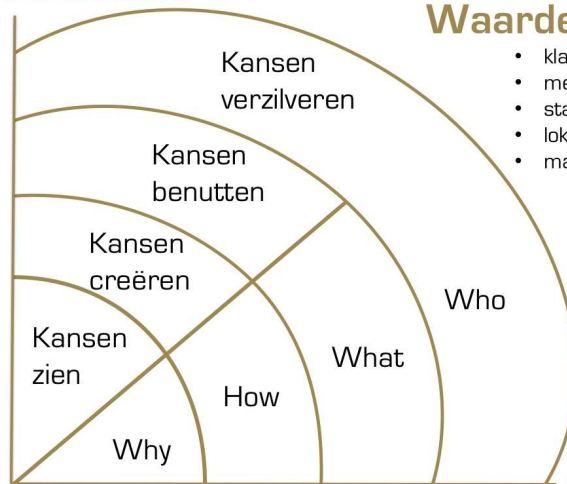
RIO (Bos et al., 2016)

Waarde en waardering

- Maatschappelijke transitie zijn:
 - Complex
 - Trans-sectoraal
 - Transdisciplinair
- Samenwerking / partnerships (overheden, burgers, ondernemers, etc.)
 - Verschillende waarde-perspectieven
 - Botsende belangen/behoefte verenigbaar maken
- Alles onder één noemer
 - KBA, MKBA, Ecosysteem-Diensten
 - Vereenvoudigd, lineair waarderingssysteem
- Meervoudige waardering
 - Diverse soorten waarden
 - **Erkennen van de behoeften en waarden van anderen (via directe interactie)**

Wereldbeeld

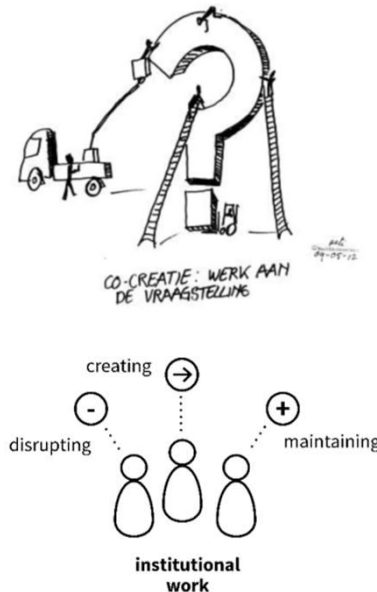
Waarde creatie

- klanten/consument
- medewerkers
- stakeholders
- lokale gemeenschap
- maatschappij/wereld

Zelfbeeld

Strategisch leren

- Over samenwerking (gericht op meervoudige waardecreatie)
 - Ervaringskennis, nieuwe methodieken en kaders
- Wat kan er binnen het bestaande?
- Wat zijn institutionele barrières en wat is daaraan te doen? (via institutional work)
- Leren gaat ook om afleren en omdenken
- Je kunt het niet iedereen naar de zin maken (maar moeilijke keuzen wel transparanter maken)

Samenwerking met WL

- Faciliteren van partnerships en meervoudige waarderingsprocessen
 - Embedded research
 - Fly-on-the-wall
 - Concrete tools en methoden aanreiken
 - Evalueren en reflecteren
- Capaciteit bouwen binnen WL (medewerkers)
- (Mogelijke) projecten
 - CoP Lollebeek (Horst aan de Maas)
 - Beekdalontwikkeling
 - Geuldal (Valkenburg)

Overige werkzaamheden

• Onderzoek

- GLOCULL (about the Food-Energy-Waste Nexus)
- Circular X
- Site4Society
- MORSE
 - Resilience, responsibility, sustainability

• Onderwijs

- **Integrated Sustainability Project** (in Master SSPS)
- New Joint Master Sustainable Business (with York University)
- UMIO (postgraduate onderwijs voor professionals)

“The goal is not so much to see that which no one has seen, but to see that which everyone sees in a totally different way.”

— Arthur Schopenhauer

Contact:

r.kemp@maastrichtuniversity.nl

f.goldschmeding@waterschaplimburg.nl

Meervoudige waarde in de watersector

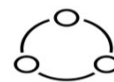
Strategische doelen watersector

1. Voldoen aan de kaderrichtlijn water
2. Verwijderen medicijnresten, micro's en overige stoffen
3. Voor 100% voldoen aan de afnameafspraken
4. Toepassen van effluent
5. Managen van influent
6. Energie- en Klimaatneutraliteit
7. Klimaatbestendigheid
8. Circulariteit
9. Ecologie en Biodiversiteit
10. Sociale duurzaamheid
11. Waarde naar buiten brengen
12. Waarde naar binnen halen
13. Keuzes wegen op duurzaamheid, kwaliteit en prijs

Uiteenlopende waarden

Ecologische
duurzaamheid

Circulariteit

Compliance

Kosteneffectiviteit

Sociale
duurzaamheid

Kwaliteits-controle

Duurzaamheidsstrategie WBL, WL 2020